

Oynamış, terlemişti. Güz elması gibi kızarmıştı yanakları.

Güneş, altın bir top; ay, yaşlı bir teyzenin unuttuğu koca bir tepsiydi gökte.

Tanrı yaratan, büyük, her şeyi bilendi...

Ya o... O neydi?

Kuş muydu, çiçek miydi? İzlemeye doyamadığı kelebek miydi? Nereden gelmişti, nasıl oluşmuştu?

“Gözümün ışığı, gönlümün yakışığı.” derdi annesi.

O, ışık da değildi. Biliyordu bunu. Artık ışığı tanıyordu. Kanı, canı yoktu ışığın. Onca uğraşmasına karşın yakalayamamıştı. Kayıp yitiyordu avucunun içinden. Akşam olunca da dağların arkasına gidiyordu. Güneş Ana’nın milyonlarca çocuğundan biriydi.

Günlerce düşündü, uyumadı gecelerce.
Kuşlara, bulutlara, çiçeklere sordu.
Kuşlar, cik cik, dedi. Ne dediklerini anlayamadı.
Bulutlar, yağmur olup ıslattı saçlarını.
Sözünü bitirmeden soldu çiçekler.
Bunlardan bir sonuç çıkaramadı.
Karıncanın işi başından aşkındı. Nar ağacı
çiçekte, buğday başaktaydı. Erik fidesi de dalını
kırdığı için küskündü. Sorularına karşılık vermi-
yordu.

Sorular, kasap çengeli gibi asılı duruyordu
baş ucunda. Açlık gibi kemiriyor, susuzluk gibi
yakıyordu içini.

Kime danışmalı, kime sormalıydı?

En çok dedesini sever, dedesiyle konuşurdu.
Koca savaşlar, kıranlar, kıtlıklar görmüştü dede-
si. İki de bir,

“Biz bu sakalı değirmende ağartmadık. Çok
şeyler gördük, çok şeyler yaşadık. Yoğun acılara,
sevinçlere tanık olduk. Başından anlarınız sözün
gerisini.” derdi.

Ona soracaktı.

Döndü dolandı yanında. Gitti geldi, oturdu kalktı. Uygun bir zamanını seçerek,

– Dedeciğim, karpuz çekirdekten oluşur, civ-civ yumurtadan çıkar, değil mi?

Dedesi sakalını sıvazlayarak,

– Doğru söylersin yavrum.

– Fidanlar büyür, ağaç; küçük taylar büyür, at olur, değil mi?

– İyi bellemişsin kuzum.

– Güçlü olmak için çok yemek, çok çalışmak gerekir, dersin.

– Doğru söylerim ben. Yemezsek cılız kalırız, yeterince büyümeyiz.

Dedesi, başka konulara atlamasın diye çocuk, sözü alıp sürdürdü:

– Çiçek sevgiyi, zeytin dalı barışı çağrıştırır...

Dedesi gururla,

– Bütün bunları ben öğrettim sana. Eğer sözü-mü dinlersen daha çok şeyler öğretilirim.

– Sevgi sağaltır, bilgi çoğaltır dersin her zaman.

Sevindi, gönendi dedesi. Torunu bütün söylediklerini bellemişti. Bilgili, becerikli bir yiğit olacaktı ileride. Bütün bildiklerini anlatacaktı ona. Diğer çocuklara benzemiyordu. Bilmek, öğrenmek için çırpınıyordu. Soylarında, boylarında böyle bir çocuk görmemişti. Yemeğe, oyuna, oyuncaklara, koşturmalara doyuyor, öğrenmeye doymuyordu.

Bütün bunları düşünürken çocuğun dediklerini unutmıştı. Baktığını görünce,

- Ne dermişim ben? Doğrusu çok güzeldi.
- Sevgi sağaltır, bilgi çoğaltır, derdin.
- Yine de derim. İnsanı insan yapan, sevgisi ve bilgisidir. Gerisi boş söz, kuru gürültüdür.

Dedesini sınamak, sorusuna gerekçe hazırlamak için,

- Kuzu toprakta mı yetişir dedeciğim?

Uzun uzun güldü dedesi. Ak sakalları ısıyıp söndü akşam güneşinde. Okşayıp öptü torununu.

Sevecen bir sesle,

- Kuzu toprakta yetişmez yavrum. O, kavun karpuz değildir. Soluklu bir candır. Bütün gün koşturur durur. Çocuklar gibi söz dinlemez, dur

durak bilmez. Önüne geçilmezse alır başını gider. Bütün gün koşturur durur. Önünü arkasını, yararını zararını düşünmez.

Toprakta yetişenin, kökü toprağa bağlı kalır. Kanı canı topraktır. Topraksız yaşayamaz. Topraktan uzak duramaz. Toprak Ana, bakar gözetir, besler büyütür onu.

- Öyleyse kim doğurup büyütür kuzuyu?
- Koyun doğurur onu, emzirir, büyütür. O gösterir, öğretir. O yetiştirir, eğitir.

Dedesini istediği yöne çektiği için sevinçliydi.

- Ağzı, gözü nasıl oluşur? Nasıl büyür, nasıl gelişir? Soluklanan cana nasıl dönüşür? Nasıl doğar dedeciğim?

Dedesi:

- Koçlarla koklaşır koyunlar. Günü ayı gelince de gerinip doğururlar.

Sevinip güldü çocuk. Sormanın tam zamanıydı:

- Ya biz nasıl doğarız, dedeciğim?

Bir kedi miyavladı, bir kuş öttü. Bir at kişnedi uzaklarda. Dağlardan kopup gelen güçlü bir esinti silip geçti hepsini. Bir süre sessizlik oldu.

Dede duydu, duymazlıktan geldi.

Çocuk, söz yerini bulmuşken durmadı:

– Dedeciğim, ben nasıl oldum, nereden geldim?

Düşündü kaldı dedesi. Ne diyeceğini bilemedi. Törelere uygun değildi böylesi. Kaşlarını kaldırıp gözlerini indirdi. Eski bir alışkanlıkla sakalını çekiştirmeye başladı.

Tekerlek döndü, zaman değişti. Dili sivri, gözü keskindi çocukların. İnanmıyorlardı yalana dolana. Gökten indiklerine, dereden bulunduklarına... Arkasını arıyorlardı sözün.

Ne desin, nasıl anlatsın? Kara bir düşüncedir aldı içini.

Yemiyor, soruyorlar.

İçmiyor, soruyorlar.

Çocuk değil, sorgu yargıcı bunlar.

Terledi, sıkıldı dedesi. Bütün bildiklerini unuttu.

Nasıl anlatacağını bilemedi. Söz gelip yine oraya dayanacaktı. Yine bir sürü soru soracaktı.

Çocuk gözlerini açmış bakıyordu. Geçıştirmeye, unutturmaya olanak yoktu.

Anlatsa olmaz. Uygun düşmez dede torun geleneğine. Söz olur, sakalı ele verir. Anlatmasa, durup dinlenmezdi torun. Gidip gelip sorardı.

Ne yapacağını bilemedi. Bir süre düşündü taşındı. Boşa koydu dolmadı, doluya koydu almadı.

O eski bir savaşçıydı. Dövüşmek, savaşmak bundan daha kolaydı. Uzun uzun düşünmeyi gerektirmiyordu. Çok korkmuş, yüreği çarpmış; ama alnı terlememişti.

Bir çıkış yolu bulamayınca,

– İşim var benim yavrum. Üstelik uyku akıyor gözlerimden. Git, ninene sor. Doğum konusunu ninen daha iyi bilir, dedi.

Görmüş geçirmiş, konmuş geçirmiş birisiydi dedesi. Dediği gibi değirmende ağartmamıştı sakalını. İyi bilirdi bu sorunun karşılığını. Yalnız nasıl anlatacağını bilmiyordu. Yanlış anlatırım diye korkuyordu.

Güzel bir yaz akşamıydı. Mor menekşeydi dağlar. Çocuk, bu güzellikleri görecekti, algılayacak durumda değildi. Sorusuna karşılık alamamıştı. Sıkıntılıydı. Gün yitmeden öğrenmeliydi ne olduğunu, nereden geldiğini...